

Somtijds, het is waar, zijn de schilderijen doodgewerkt, dan weer zijn de handen houterig, de figuren uitgeknipt tegen het fond, een ander maal de kleuren hard, de kleurcombinaties ongevoelig of zelfs valsch, en bij zoo'n wand vol ons aankijkende koppen, doen al die naar den eisch der mode sentimenteel glanzende oogen ons wee-zoet aan. Er zijn echter ook onder de

grootte en geheel complete portretten, onder wat duidelijk bestelwerkis, heelenkele waardige beeltenissen. Vooral twee oude-vrouwen portretten hebben iets deftigs en toonen verdieptheid. Het een is dat van een oude dame met een grijzen omslagdoek, die bruine zoomen heeft, in een zwarte japon, en een mutsje met grijs blauw lint op het hoofd. De kop met den ietwat scheef getrokken mond is levend, de stoffen zijn mooi, gaaf, behandeld, en de

kleuren zijn met zekeren eigen smaak tot een zuiver geheel opgewogen. In het andere, wereldscher damesportret valt vooral het spel der lijnen op; het model is in het midden van de lijst geplaatst, de crinoline staat uit; er is een symmetrische bouw volgehouden, die voornaam aandoet, en ook de schildering laat van het beste zien, wat Schwartzte vermocht. Het komt mij

voor — maar ik moet hier op herinnering aangaan, — dat deze schilder in die doeken zich met zijn kleurgevoel eerder aansluit bij Duitsche portrettisten als Waldmüller dan b.v. bij Pieneman. Als ik hier een cultuurhistorische opmerking mag maken: hoe jammer dat de sentimenteële en zwak-romantische smaak van den tijd zoo weinig ge-

doogde, de pompeuze on-logica van dat vrouwen-costuum uit het 2e keizerrijk, met die van de schouders gezakte, naar onder zoo wijd uitstaande japonnen tot haar recht te doen komen, en ons monumenten van de grilligste vrouwelijkheid na te laten.

Voor Johann Georg Schwartzte was het portret-schilderen het beroep, het middel van bestaan, voor Thérèse Schwartzte is het dat evenzeer. Het heet dikwijls, dat men in dat geval verleid wordt, zijn modellen te vleien. Ik geloof

PORTRET VAN ELISA HERRMANN, DOOR J. G. SCHWARTZE.

dat men geen van beiden betichten kan. De vader huldigde waarschijnlijk in alle oprechtheid den smaak voor het geposeerde, het conventioneel-theatrale, de dochter geeft stellig haar eigen opvatting van wat zij ziet. Dat daaraan doordringendheid en innigheid meestal ontbreekt, dat de eerocht meer gaat naar het maken van een schilderij, dat het doet, dan naar een zuivere